

Vastaus kirjalliseen kysymykseen oppisopimuskoulutuksen uudistus- tarpeista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimitannut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ruut Sjöblomin /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 411/2021 vp:

Mitä hallitus aikoo tehdä lisätäkseen oppisopimuskoulutuksen käyttämistä ja miten hallitus aikoo huomioida yrittäjien toiveet liittyen oppisopimuskoulutukseen?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Oppisopimuskoulutuksen kehittämistä koskeva, laajasti eri osapuolia ja näkemyksiä edustava opetus- ja kulttuuriministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön yhteinen työryhmä esitti joulukuussa 2020 kolme toimenpide-ehdotusta oppisopimuskoulutuksen kehittämiseksi. Työryhmän esittämät toimenpide-ehdotukset olivat seuraavat: Lisätään oppisopimuskoulutuksen viestintä- ja tiedotustoimia, varmistetaan tuki ja ohjaus työpaikalle sekä edistetään siirtymiä koulutussopimuksesta oppisopimukseen.

Viestintä- ja tiedotustoimissa tavoitteena on, että työnantajat, sidosryhmät ja oppilaitosten henkilöstö tuntevat ja osaavat hyödyntää opiskelijan ja työpaikan tarpeisiin oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksia työllisyyden edistämiseksi. Onnistunut viestintä ja tiedotustoiminta edellyttävät yhteisen päämäärän selkeyttämistä ja eri toimijoista muodostettuja yhteistyöverkostoja koko ammatillisen koulutuksen palvelukokonaisuuteen liittyen. Yhteistyöverkostojen kautta voidaan tiivistää yhteistyötä alueilla työnantajien ja koulutuksen järjestäjien välillä. Tärkeää yhteistyössä on huomioida TE-hallinnon ja muiden työnvälitystä edistävien organisaatioiden sekä yrittäjien keskinäisten verkostojen rooli. Viestintä- ja tiedotustoimissa hyödynnetään muun muassa 1.9.2021 aloittavaa jatkuvan oppimisen ja työllisyyden edistämisen palvelukeskusta. Lisäksi Opetushallitus on tukenut ammatillisen koulutuksen valtakunnallista mielikuva- ja vaikuttajaviestintää myöntämillään valtionavustuksilla, joissa toimijoina ovat olleet koulutuksen järjestäjät, AMKE ry ja Suomen Yrittäjät ry. Osana oppivelvollisuuden laajentamista koskevaa viestintää on toteutettu myös tiedotus- ja viestintätoimia koskien oppisopimuskoulutusta.

Oppisopimuskoulutuksen aikaisen tuen ja ohjauksen varmistamiseksi on vuodesta 2020 alkaen myönnetty työpaikkaohjaajien koulutuksen lisäämiseksi ja kehittämiseksi perusrahoituksen har-

kinnanvaraista korotusta koulutuksen järjestäjille 2,5 miljoonaa euroa/vuosi. Jotta jokaiselle opiskelijalle voidaan turvata hänen tarvitsemansa opetus, ohjaus ja tuki myös oppisopimuskoulutuksen aikana, on opetus- ja kulttuuriministeriö myöntänyt lisärahoitusta vuosina 2019–2021 yhteensä 180 miljoonaa euroa opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin. Ammatillisen koulutuksen työelämäpalaute otettiin käyttöön 1.7.2021 alkaen, jolloin oppi- ja koulutusoppimusten työnantajat pääsevät antamaan palautetta muun muassa kokemastaan yhteistyöstä koulutuksen järjestäjien kanssa. Valtakunnallinen opiskelija- ja työelämäpalaute kytetään osaksi oppisopimuskoulutuksen systemaattista seurantaa, jolloin toimintaa ja laatua voidaan kehittää toteuma- ja palautetietoon perustuen. Lisäksi hallitus on linjannut puoliväli- ja kehysriihessään, että oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen määräytymisperusteiden uudistaminen toteutetaan tukemaan nuorten kouluttautumista ja työllistymistä. Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2022–2025 oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvauksen uudistamista koskevaan kokeiluun osoitetaan vuosina 2022–2024 vuosittain 5 miljoonaa euroa. Oppisopimuskoulutuksen koulutuskorvaus maksetaan työnantajalle.

Työpaikalla järjestettävän koulutuksen mahdollisuuksien hyödyntäminen osana opiskelijan opinto-polkua ja joustavat siirtymät esimerkiksi koulutus- ja oppisopimuksen välillä, on tärkeää saada osaksi käytännön toteutusta. Tämä edellyttää, että opiskelijat, oppilaitosten henkilöstö ja työelämä tuntevat mahdollisuudet ja osaavat soveltaa niitä yksilöllisesti. Yhteinen suunnittelu työnantajan, opiskelijan ja koulutuksen järjestäjän kanssa varmistaa, että eri osapuolten tavoitteet, mahdollisuudet ja aikataulut huomioidaan tavoitteellisen ja ohjatun oppisopimuskoulutuksen toteutuksessa. Oppisopimus voidaan tehdä esim. siinä vaiheessa opintoja, kun opiskelijan valmiudet ja osaaminen mahdollistavat pääosin työpaikalla hankittavan osaamisen toteuttamisen eli viimeistään opintojen loppuvaiheessa. Tällöin opiskelijalla on jo oppilaitoksessa tai koulutusoppimuksella hankittua osaamista ja valmiuksia ennen oppisopimuskoulutukseen siirtymistä, jolloin opiskelijan tuen ja ohjauksen tarve on työpaikallakin todennäköisesti vähäisempi. Siirtyminen oppisopimuskoulutukseen opintojen aikana hyödyttää esimerkiksi rekrytoinnissa aloilla, joissa on osaajapulaa.

Oppisopimuskoulutuksen käyttöä edistetään TE-hallinnon vuosina 2021–2022 toteutettavien pilottien avulla. Piloteissa rakennetaan palvelupolkuja kohti varsinaista oppisopimuskoulutusta. Kohti oppisopimusta -pilottien tavoitteena on luoda malli, jossa työelämässä oppimisesta kiinnostuneet nuoret tunnistetaan ja tavoitetaan, heidän elämän hallintaansa ja urasuunnittelutaitojaan kohennetaan ja heitä valmennetaan työelämässä oppimisen ja oppisopimuskoulutuksen vaatimuksiin. Suhteutettuna oppisopimuskoulutukseen malli sijoittuu nuoren valmistamiseen ja sparraamiseen ennen oppisopimuskoulutusta, tutkinnon osien suorittamista tai kokeilujaksoja. Tavoitteena on varmistaa henkilökohtainen tuki ja paremmat valmiudet opiskelun aloittamiseen. Toimijoina piloteissa ovat mm. Ohjaamot ja työpajat (nuorten tavoittaminen ja valmennus), työnvälitystä harjoittavat yritykset (nuorten sparraus), ammatillisen koulutuksen järjestäjät (kytkeytyminen koulutusjärjestelmään) ja yritykset. Mallia pilotoidaan seuraavilla ELY-keskusalueilla: Etelä-Pohjanmaa, Lappi, Pohjois-Pohjanmaa ja Satakunta.”

Helsingissä 8.7.2021

Opetusministeri Li Andersson